

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 121/21
Λουξεμβούργο, 8 Ιουλίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-830/19
Région Wallonne (Ενίσχυση για νέους γεωργούς)

Ευρωπαϊκή πολιτική αγροτικής ανάπτυξης: το κριτήριο καθορισμού που επιτρέπει την πρόσβαση ενός νέου γεωργού σε ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης συνίσταται στην τυπική ακαθάριστη απόδοση ολόκληρης της γεωργικής εκμετάλλευσης και όχι μόνο του μεριδίου που αυτός κατέχει στην εκμετάλλευση

Δεν εισάγει διάκριση εθνική νομοθεσία που προβλέπει διαφορετικούς όρους πρόσβασης στην ενίσχυση εγκατάστασης αναλόγως του αν ο νέος γεωργός εγκαθίσταται μαζί με άλλους νέους γεωργούς ή μαζί με άλλους γεωργούς που δεν εμπίπτουν στην εν λόγω κατηγορία

Το δίκαιο της Ένωσης θεσπίζει τους γενικούς κανόνες που διέπουν τη στήριξη που παρέχει η Ένωση στην αγροτική ανάπτυξη μέσω χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και συμπληρώνει τις κοινές διατάξεις σχετικά με τα ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θεσπίζουν και εφαρμόζουν τους ειδικούς όρους πρόσβασης στη στήριξη για τους νέους γεωργούς, στην περίπτωση που αυτοί δεν εγκαθίστανται ως μόνοι υπεύθυνοι εκμετάλλευσης.

Με σκοπό να εξακολουθήσει την εκμετάλλευση της οικογενειακής γεωργικής επιχείρησης, ένας νέος γεωργός, ο CJ, που ήταν εγκατεστημένος στο Βέλγιο, απέκτησε το ένα τρίτο της εκμετάλλευσης των γονέων του. Η δραστηριότητά του ασκείται υπό μορφή άτυπης ένωσης προσώπων με τον πατέρα του, ο οποίος επίσης κατέχει το ένα τρίτο της εκμετάλλευσης, το δε τελευταίο τρίτο ανήκει στη μητέρα του. Ο CJ υπέβαλε στη Région Wallonne (Περιφέρεια Βαλλονίας) αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης εγκατάστασης, η οποία απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι η εκμετάλλευση την οποία είχε αναλάβει είχε τυπική ακαθάριστη απόδοση (στο εξής: ΤΑΑ) της οποίας η αξία υπερέβαινε το προβλεπόμενο από την περιφερειακή νομοθεσία ανώτατο όριο του ενός εκατομμυρίου ευρώ.

Ο νέος γεωργός άσκησε διοικητική ένσταση ενώπιον του οργανισμού πληρωμών, ζητώντας να ληφθεί υπόψη για τον καθορισμό της ΤΑΑ το γεγονός ότι δεν έχει εγκατασταθεί ως μόνος υπεύθυνος της εκμετάλλευσης. Η διοικητική ένσταση απορρίφθηκε και ο οργανισμός πληρωμών επιβεβαίωσε ότι έπρεπε να ληφθεί υπόψη η αξία της ΤΑΑ ολόκληρης της εκμετάλλευσης και ότι η αξία αυτή, από τη στιγμή που ανερχόταν σε 1 976 980,45 ευρώ, υπερέβαινε το ανώτατο όριο που προέβλεπε η εθνική νομοθεσία. Προκειμένου να εκτιμήσει την αίτηση και να κρίνει αν η ΤΑΑ της εκμετάλλευσης έφθανε το ανώτατο όριο όσον αφορά την πρόσβαση στην εν λόγω ενίσχυση, η Περιφέρεια Βαλλονίας έλαβε υπόψη ολόκληρη την εκμετάλλευση και όχι μόνο το μερίδιο που κατείχε ο CJ.

Το tribunal de première instance de Namur (πρωτοδικείο Namur, Βέλγιο), εκδικάζοντας την προσφυγή που έχει ασκηθεί ενώπιόν του, ερωτά το Δικαστήριο αν το ενωσιακό δίκαιο που διέπει τον σχετικό τομέα¹ απαγορεύει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη την ΤΑΑ ολόκληρης της εκμετάλλευσης αντί μόνο του μεριδίου του νέου γεωργού σε αυτήν, προκειμένου να καθορίσουν τα

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 487, και διορθωτικό ΕΕ 2016, L 130, σ. 1), σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 807/2014 της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και για τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων (ΕΕ 2014, L 227, σ. 1).

όρια που επιτρέπουν την πρόσβαση στην ενίσχυση όταν η γεωργική εκμετάλλευση είναι οργανωμένη υπό μορφή άτυπης ένωσης προσώπων στην οποία ο νέος γεωργός αποκτά εξ αδιαιρέτου μερίδα και καθίσταται υπεύθυνος της εκμετάλλευσης, χωρίς όμως να είναι ο μόνος υπεύθυνος.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το δίκαιο της Ένωσης για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης δεν αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία κατά την οποία το **κριτήριο για τον καθορισμό του ανώτατου ορίου** που επιτρέπει την πρόσβαση ενός νέου γεωργού, ο οποίος εγκαθίσταται ως μη αποκλειστικός υπεύθυνος εκμετάλλευσης, στις ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης συνίσταται **στην ΤΑΑ ολόκληρης της γεωργικής εκμετάλλευσης, και όχι μόνο του μεριδίου που ο νέος γεωργός κατέχει στην εκμετάλλευση.**

Κατά το Δικαστήριο, πρέπει να ληφθεί υπόψη η διατύπωση των ερμηνευόμενων διατάξεων, ενδεχομένως με γνώμονα το πλαίσιο στο οποίο αυτές εντάσσονται και τους σκοπούς του ευρωπαϊκού κανονισμού. Το Δικαστήριο επισημαίνει σχετικά ότι οι επίμαχες διατάξεις δεν αποκλείουν τη δυνατότητα των κρατών μελών να λάβουν υπόψη την ΤΑΑ ολόκληρης της εκμετάλλευσης. Κρίνει δε ότι η χρήση της έκφρασης «δυναμικ[ό] παραγωγής της γεωργικής εκμετάλλευσης», η οποία αναφέρεται στο αντικειμενικό κριτήριο της «εκμετάλλευσης», επιβεβαιώνει την ερμηνεία αυτή.

Το Δικαστήριο τονίζει εξάλλου ότι η επίμαχη ενίσχυση προορίζεται να ενθαρρύνει την **εκκίνηση** επιχείρησης από νέους γεωργούς και ότι η στήριξη για σύσταση επιχείρησης θα πρέπει να καλύπτει μόνο την αρχική περίοδο ζωής της επιχείρησης και **να μην καταστεί ενίσχυση λειτουργίας.** Συνεπώς, η εν λόγω ενίσχυση δεν χορηγείται για να ενθαρρύνει αδιακρίτως την εκκίνηση οποιασδήποτε γεωργικής εκμετάλλευσης αλλά **μόνον των εκμεταλλεύσεων εκείνων που πληρούν τις προϋποθέσεις σχετικά με τους υπεύθυνους εκμετάλλευσης, τις δραστηριότητες ή το μέγεθος της εκμετάλλευσης,** κατά συνέπεια δε τα κράτη μέλη μπορούν να **οριοθετήσουν τη χορήγηση** της ενίσχυσης με γνώμονα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εκμεταλλεύσεων τις οποίες αναλαμβάνουν οι νέοι γεωργοί.

Το Δικαστήριο παρατηρεί συναφώς ότι το προβλεπόμενο από την εθνική νομοθεσία κριτήριο επιλεξιμότητας επιδιώκει ακριβώς να ανταποκριθεί στους σκοπούς αυτούς και να αποσοβήσει το ενδεχόμενο χορήγησης της ενίσχυσης στους νέους γεωργούς των οποίων η εκμετάλλευση έχει ΤΑΑ τέτοιου μεγέθους ώστε οι γεωργοί αυτοί **στην πραγματικότητα να μη χρειάζονται στήριξη.** Διευκρινίζει περαιτέρω ότι οι ειδικοί όροι τους οποίους εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την πρόσβαση στη στήριξη, στην περίπτωση που νέος γεωργός δεν εγκαθίσταται ως μόνος υπεύθυνος της εκμετάλλευσης, δεν μπορούν να θέσουν υπό αμφισβήτηση τη δυνατότητα να καθορίζεται το ανώτατο όριο που επιτρέπει την πρόσβαση στην οικεία ενίσχυση όχι ανά δικαιούχο αλλά ανά εκμετάλλευση.

Το Δικαστήριο επισημαίνει εξάλλου ότι μια ρύθμιση η οποία, για τη χορήγηση των ενισχύσεων εκκίνησης επιχείρησης σε νέο γεωργό, βασίζεται στην ΤΑΑ ολόκληρης της εκμετάλλευσης θέτει πανομοιότυπες απαιτήσεις τόσο για τον νέο γεωργό που εγκαθίσταται μόνος όσο και για τον νέο γεωργό που εγκαθίσταται μαζί με άλλους γεωργούς που δεν εμπίπτουν στην εν λόγω κατηγορία.

Όσον αφορά ειδικότερα τη βελγική νομοθεσία, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το αυξημένο ανώτατο όριο λαμβάνει υπόψη μια **αντικειμενική διαφορά των καταστάσεων και δεν θίγει κατά συνέπεια την απαίτηση ισοδυναμίας,** δεδομένου ότι δύο ή περισσότεροι νέοι γεωργοί που εγκαθίστανται από κοινού ως υπεύθυνοι εκμετάλλευσης είναι καταρχήν ικανοί να παραγάγουν περισσότερο από έναν νέο γεωργό που εγκαθίσταται μόνος του.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει, τέλος, ότι το δίκαιο της Ένωσης **δεν επιβάλλει υποχρέωση** να είναι **ισοδύναμοι** οι όροι πρόσβασης στην ενίσχυση εγκατάστασης για νέους γεωργούς που εφόσον βρίσκονται σε δύο διαφορετικές καταστάσεις. Διευκρινίζει συναφώς ότι είναι εξάλλου σύμφωνο με τον σκοπό της ενίσχυσης για την εγκατάσταση νέων γεωργών το να είναι **οι όροι πρόσβασης στην ενίσχυση αυτή ευνοϊκότεροι για νέους γεωργούς οι οποίοι εγκαθίστανται από κοινού απ' ό,τι για έναν νέο γεωργό που εγκαθίσταται μαζί με γεωργούς που δεν εμπίπτουν στην εν λόγω κατηγορία.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582